

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Георгиев Димитров

за дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 3.6. Право

докторска програма „Гражданско и семейно право“

на **Гергана Костова Върбанова**

на тема „Правен режим на електронните документи“

Настоящото становище е изготвено в качеството ми на член на научно жури за защита на дисертационен труд на докторант на самостоятелна подготовка **Гергана Костова Върбанова**.

Становището ми е изготвена въз основа на ЗРАСРБ, правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен "доктор" и научна степен "Доктор на науките" на ВСУ „Черноризец Храбър“, съгласно заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ и на основание на решенията на първото заседание на Научното жури.

Като научен ръководител на докторанта следва да отбележа, че **Гергана Върбанова** беше зачислена в докторската програма с висока степен на завършеност на дисертационния труд. Докторантът показва задълбочени теоретични познания по темата на дисертацията, като същевременно притежаваше и богат практически опит в областта на използването на електронните документи в гражданското материално и процесуално право.

Приетият от катедрата индивидуален план за обучение на докторанта беше изпълнен от **Гергана Върбанова**, като същата показва отлични

резултати както по темата на дисертацията, така и по научната специалност.

Като член на Научното жури съм получил за оценка:

1. Дисертационен труд;
2. Автореферат на дисертационния труд;
3. Списък на публикациите и приложени публикации.;

По темата на дисертационния труд докторантът е представил **4 публикации**, от които една на **английски език** и една в **съавторство**. Преобладаващата част от публикациите на **Гергана Върбанова** са статии в специализирани издания или доклади от научни конференции и проведени кръгли маси. Докторантът е участвал и в международни конференции в областта на дигитализацията, което е обогатило познанията в избраната от нея научна област.

I. Характеристика на дисертационния труд

Представената дисертация е в обем **205 страници** и библиографска справка. Прави впечатление големият обем използвани литературни източници – 170 на брой, от които 36 са чуждестранни, на английски език.

По същество **изследването** на докторанта представлява първи опит за цялостно изследване на понятието **електронен документ**, което в условията на дигитализация и динамично развиващи се отношения в електронна среда има **изключителен** научен и приложен принос.

В структурно отношение дисертационният труд се състои от **Увод**; **Глава първа**: „Писмени документи“; **Глава втора**: „Правен режим на електронните документи“; **Глава трета**: „Електронни документи като доказателства в гражданския процес“; **Заключение**; **Научни и научно-приложни приноси** на изследването; **Библиография**. Всяка от главите е организирана в отделни параграфи, като докторантът е извел

последователно основните акценти на съдържанието, а всяка глава завършва със съответните изводи.

В **Увода** на дисертационния труд докторантът обосновава не само научния принос на темата на дисертационния труд, но и неговата практическа значимост. Поставени са работни хипотези, които докторантът доказва в хода на изследването посредством използваните научни методи.

Описаните от **Гергана Върбанова** проблеми, свързани със съдебната практика и в частност представянето и приемането на електронните документи като доказателства в процеса и респективно тълкуването на материалноправните норми, касаещи електронните документи, показват, че докторантът познава в дълбочина както материалното и процесуалното право, така и практиката на съдилищата в Република България.

Първа глава е въвеждаща, като докторантът е изследвал понятието писмен документ, като основно понятие, без познанието за което не може да се изследват особеностите на електронния документ.

В **глава втора** докторантът е проследил развитието на наднационалното и националното законодателство във връзка с понятието документ, за да обоснове особеностите на електронния документ. Изследвала е взаимовръзката между Регламента и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Практическата значимост на изследването се състои в това, че докторантът за първи път дава **определение за електронен документ** в широк и тесен смисъл на понятието, като е посочила и как са изведени легалните определения за тях. Анализирала е понятието електронно изявление и различните видове електронни документи – официални и частни. Очертала е предела на приложение на електронните документи и законодателните ограничения, свързани с тяхното използване. Докторантът е отделил и специално внимание на начина на подписване на електронните документи и видовете

електронни подписи – обикновен, усъвършенстван и квалифициран. Направила е критичен анализ на съдебната практика и предложения във връзка с преодоляването ѝ.

Глава трета е посветена на анализ на законодателството и съдебната практика, свързани с представянето на електронните документи като доказателства в исковия граждански процес. Изведени са специфичните особености на представянето на електронните документи в гражданския процес и възможните процесуални способности за представянето им.

Заклучението обобщава основните изследвания и изводи, направени в дисертацията.

В края на дисертационното изследване **отчетливо** са показани научните и научно-приложни приноси, като са формулирани и предложения de lege ferenda в резултат на извършеното научно изследване.

Коректно са цитирани от докторанта използваните източници, като прави положително впечатление, че същата е използвала 36 чуждестранни източника – на английски език.

Докторантът е представил и автореферат в обем от 29 страници.

II. Научен и научно-приложен принос

За първи път в нашата доктрина се прави цялостно, задълбочено изследване на понятието **електронен документ**, както и на материалноправните и процесуални аспекти, свързани с използването на електронните документи в гражданския и търговския оборот. Резултатите от изследването имат **важно практическо значение**, тъй като разкриват специфичните особености на електронните документи и представят различните възможности за използването им като доказателства в гражданския процес. Убеден съм във **високата степен на практическа приложност на разработката** и препоръчвам на докторанта да продължи

своята публикационна активност с оглед на по-нататъшното ѝ научното развитие.

III. Заключение

Представеният дисертационен труд е изготвен самостоятелно от докторант, отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Изпълнени са и специфичните критерии на ВСУ „Черноризец Храбър“. Резултатите в този труд са с научен и практико-приложен характер и ми позволяват да **потвърдя**, че той изпълнява напълно изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Подкрепям изцяло посочените от докторанта научни и приложни приноси, както и формулираните от нея *de lege ferenda*. От хода на съвместната ни работа, както и най-вече на базата на изготвения от нея дисертационен труд, споделям убеждението, че това е една **самостоятелна, авторска разработка**, базирана на **собствено научно изследване**, като същата **представява оригинална разработка и съдържа оригинални резултати**, получени при проведени от **Гергана Върбанова** научни изследвания.

IV. Оценка на дисертационния труд

С оглед на изложеното считам, че са **изпълнени** всички изисквания на чл. 6 от ЗРАСРБ и чл. 24 ППЗРАСРБ и **убедено предлагам** на научното жури да присъди на **Гергана Костова Върбанова** образователната и научната степен „Доктор“ по професионално направление 3.6 „Право“ докторска програма „Гражданско и семейно право“.

08.07.2020 г.

проф. д-р Георги Димитров